

A-Level สังคม (กฎหมาย)

กฎหมาย คืออะไร ?

- เป็นคำสั่งหรือข้อบังคับของรัฐ (สั่งให้ทำหรือไม่ให้ทำก็ได้)
- มาจากรัฐธรรมนูญหรือผู้มีอำนาจสูงสุดของรัฐ (ไม่ว่าใครจะออกกฎหมายก็ได้)
- มีสภาพบังคับหรือบทลงโทษ (ต้องบอกด้วยว่าถ้าละเมิดจะโดนอะไรบ้าง)
- ต้องใช้ได้ทั่วไปและใช้ได้เสมอไป (ใช้กับทุกคน ทุกที่อย่างเสมอภาคและใช้จนกว่าจะยกเลิก)

ประเภทของกฎหมาย

ในการแบ่งประเภทของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เราสามารถใช้เกณฑ์ที่หลากหลายในการแบ่ง เช่นเดียวกันกับการแบ่งประเภทของกฎหมาย โดยเกณฑ์การแบ่งประเภทของกฎหมายที่ควรรู้จักนั้น มีดังนี้

ประเภทของกฎหมาย

1. กฎหมายมหาชน (เจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐกับเจ้าหน้าที่รัฐ)
2. กฎหมายเอกชน (เอกชนกับเอกชน)
3. กฎหมายระหว่างประเทศ (รัฐกับรัฐ)

แบ่งตามสภาพบังคับ

1. กฎหมายอาญา
2. กฎหมายแพ่ง

แบ่งตามการใช้หรือนำที่

1. กฎหมายสารบัญญัติ (กำหนดเนื้อหาและพฤติกรรมความถูกต้อง)
2. กฎหมายวิธีสบัญญัติ (กล่าวถึงวิธีการพิจารณาและวิธีดำเนินการ)

แบ่งตามลำดับศักดิ์ของกฎหมาย เรียงจากสูงสุดไปต่ำสุด

1. รัฐธรรมนูญ
2. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
3. พระราชบัญญัติ / ประมวลกฎหมาย
4. พระราชกำหนด
5. พระราชกฤษฎีกา
6. กฎกระทรวง / ประกาศกระทรวง
7. ข้อบัญญัติปกครองท้องถิ่น



กฎหมายแพ่งและกฎหมายพาณิชย์

กฎหมายแพ่ง คือ กฎหมายว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของบุคคล เช่น เรื่องสภาพบุคคล ทรัพย์สิน นิติกรรม ครอบครัว และมรดก เป็นต้น

กฎหมายพาณิชย์ คือ กฎหมายว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของบุคคล อันเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการเศรษฐกิจและการค้า โดยวางระเบียบเกี่ยวพันทางการค้าหรือธุรกิจระหว่างบุคคล เช่น การตั้งหุ้นส่วนบริษัท เรื่องเกี่ยวกับตัวเงิน และกฎหมายว่าด้วยการซื้อขาย การเช่าทรัพย์สิน การจำนอง การจำนำ เป็นต้น

ในปัจจุบันกฎหมายแพ่งและกฎหมายพาณิชย์ของประเทศไทย ได้บัญญัติรวมเป็นกฎหมายฉบับเดียวกัน เรียกว่า “ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์”

โดยกฎหมายย่อย ๆ ที่อยู่ในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีอยู่เยอะมาก แต่เรื่องสำคัญที่ควรรู้ ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งการไปทำข้อสอบในโรงเรียนและสนามสอบ A-Level สังคม มีตามนี้

กฎหมายกู้ยืมเงิน

ปัจจุบันการกู้ยืมเงินกฎหมายวางแนวทางไว้ว่า “ถ้ากู้ยืมเงินเกินกว่า 2,000 บาท ต้องทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อผู้กู้เป็นสำคัญ จึงจะสามารถฟ้องร้องได้” ดังนั้น ถ้ากู้ยืมเงินไม่เกิน 2,000 บาท แม้ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือไม่มีลายมือชื่อผู้กู้ก็สามารถฟ้องร้องได้

กฎหมายมรดก

การแบ่งมรดกสามารถแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การแบ่งมรดกตามพินัยกรรม (เขียนให้ใครคนนั้นได้)
2. การแบ่งมรดกตามหลักทายาทโดยธรรม

ในข้อสอบมักถามเรื่องการแบ่งมรดกตามหลักทายาทโดยธรรม เพราะเป็นการวัดความรู้พื้นฐานเรื่องที่พบบ่อย ๆ ในชีวิตจริงว่าเรามีความเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงหรือไม่ในสถานการณ์ต่าง ๆ

ดังนั้นสิ่งที่ควรทำความเข้าใจ คือ “หากเจ้ามรดกไม่ได้ทำพินัยกรรม หรือพินัยกรรมนั้นตกเป็นโมฆะ ให้แบ่งทรัพย์สินมรดกแก่ทายาทโดยธรรม โดยจะใช้หลักญาติสนิทตัดญาติห่าง คือ รับมรดกตามลำดับก่อนหลัง ถ้าลำดับบนยังมีชีวิตอยู่ลำดับถัดไปจะหมดสิทธิ์ ยกเว้นชั้นพ่อแม่และคู่สมรส”



ทนายทโดยธรรม 6 ลำดับมีดังต่อไปนี้

1. ผู้สืบสันดาน (ลูก, หลาน, เหลน)
2. บิดามารดา
3. พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน
4. พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน
5. ปู่ย่าตายาย
6. ลุงป้าน้าอา



จากตรงนี้ทุกคนจะเห็นว่าไม่มีคู่สมรสอยู่ในลำดับใดเลย นั่นเพราะคู่สมรสของเจ้ามรดก (ผู้ตาย) ถือเป็นทนายทโดยธรรมชั้นพิเศษ ดังนั้น นอกจากคู่สมรสจะมีสิทธิ์ได้สินสมรสแล้วก็ยังมีสิทธิ์ได้รับมรดกอีกด้วย

สรุป

ทนายทโดยธรรม 6 ลำดับ
ที่มีสิทธิ์ได้รับมรดกตามกฎหมาย

1 ผู้สืบสันดาน (ลูก, หลาน, เหลน)

2 บิดา มารดา

3 พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน

4 พี่น้องร่วมบิดา **หรือ** มารดาเดียวกัน

5 ปู่ ย่า ตา ยาย

6 ลุง ป้า น้า อา

หมายเหตุ : ลำดับทนายทโดยธรรมจะใช้เมื่อเจ้ามรดกไม่ได้ทำพินัยกรรม หรือพินัยกรรมนั้นตกเป็นโมฆะ ให้แบ่งทรัพย์มรดกแก่ทนายทโดยธรรม โดยใช้หลักญาติสืบกันติดญาติห่าง ถ้าทนายทโดยธรรมลำดับบนยังมีชีวิตอยู่ลำดับถัดไปจะไม่มีสิทธิ์ยกเว้น ! บิดามารดาและคู่สมรสที่จะได้มรดกเสมอ

SmartMathPro
"คิดเลขให้เป็นมากกว่าตัวเลข"

กฎหมายสมรสเท่าเทียม

กฎหมายสมรสเท่าเทียม เป็นกฎหมายอัปเดตใหม่ล่าสุดที่ออกสอบใน A-Level สังคม เนื้อหาของกฎหมายมีการปรับเปลี่ยนสาระสำคัญเยอะมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการหมั้นหรือการสมรส ซึ่งถ้ายังจำกฎหมายเดิมอยู่อาจจะทำให้ตอบผิดแล้วเสียคะแนนได้เลย ดังนั้นเรามาดูกันดีกว่าว่ากฎหมายสมรสเท่าเทียม มีการเปลี่ยนเนื้อหาสาระส่วนไหนบ้าง

- การหมั้น : กฎหมายเดิมเป็นชายและหญิงต้องมีอายุ 17 ปีบริบูรณ์
 - > กฎหมายใหม่เปลี่ยนเป็นผู้หมั้นและผู้รับหมั้นต้องมีอายุ 18 ปีบริบูรณ์
- การสมรส : กฎหมายเดิมเป็นชายและหญิงอายุต้อง 17 ปีบริบูรณ์
 - > กฎหมายใหม่เปลี่ยนเป็นบุคคลสองฝ่ายต้องมีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ (ใช้คำว่าบุคคลแทนชายหญิง)
- สิทธิต่าง ๆ ในฐานะคู่สมรส : การสมรสระหว่างบุคคลในกฎหมายฉบับนี้ไม่ว่าจะมีอัตลักษณ์ทางเพศใดก็ตาม จะมีสิทธิต่าง ๆ เหมือนกับสิทธิของคู่สมรสในกฎหมายฉบับเดิมเลย เช่น การตัดสินใจในการรักษาพยาบาล, การรับมรดก หรือการใช้นามสกุลร่วมกัน

บทลงโทษในคดีแพ่ง

คดีแพ่งเป็นคดีที่ฟ้องร้องกันในเรื่องของการทำผิดสัญญา การละเมิดสิทธิในทรัพย์สิน การจ้างแรงงาน หรืออย่างอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน ทำให้บทลงโทษในคดีแพ่งจะเป็นการ “ชำระหนี้” หรือ “จ่ายค่าสินไหมทดแทน” ในความผิดต่าง ๆ ที่ได้กระทำความผิดไป

กฎหมายอาญา



การประมาทเลินเล่อ

กฎหมายอาญาวางแนวทางของการกระทำความผิดโดยประมาทเอาไว้ว่า “บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะได้กระทำโดยประมาท ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดชอบเมื่อได้กระทำโดยประมาท”

ซึ่งแปลให้เข้าใจง่าย ๆ ได้ว่า ตามปกติแล้วคนที่ทำสิ่งใดไปก็ทำตามความประมาท แม้จะทำให้ผู้อื่นเสียหายก็ไม่ได้ถือว่ามีความผิดทางอาญา (แต่อาจจะผิดทางแพ่งได้นะ) ยกเว้นว่าความผิดที่ได้ทำลงไปนั้น กฎหมายบัญญัติเอาไว้ว่าแม้จะประมาทก็ให้ถือว่าเป็นความผิดต้องได้รับโทษ เช่น นาย A ตีมสุราแล้ว ขับขี่รถยนต์เฉี่ยวชนนาย B บาดเจ็บ กรณีนี้แม้ว่านาย A จะไม่ได้ตั้งใจ กฎหมายก็ถือว่านาย A มีความผิดอยู่ดี

การกระทำความผิดและการพยายามกระทำความผิด

สมมติว่านาย A ใช้ปืนยิงนาย B เสียชีวิต แบบนี้จะถือว่านาย A กระทำความผิดสำเร็จ แต่ถ้านาย A ใช้ปืนยิงนาย B แต่บังเอิญนาย B หลบหนีไปได้ แบบนี้จะถือว่านาย A พยายามกระทำความผิด (ความผิดไม่สำเร็จ)

บทลงโทษในคดีอาญา

ในคดีอาญาล้วนใหญ่ มักเป็นคดีที่สะท้อนขวัญ มีความเสียหายทั้งในแง่ของสิทธิ ชีวิต ร่างกาย จิตใจ ไม่เท่ากับตัวเองหรือผู้อื่น ดังนั้น บทลงโทษทางอาญามักเป็นลักษณะของการทำให้หลบจำและกลัว การกระทำความผิดซ้ำสอง (แตกต่างจากแพ่งที่จะเน้นเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น) โดยโทษทางอาญามีทั้งหมด 5 สถาน เรียงจากหนักที่สุดไปจนถึงเบาที่สุด ดังนี้

1. ประหารชีวิต
2. จำคุก
3. กักขัง
4. ปรับ
5. ริบทรัพย์สิน

นอกจากนี้ยังมีการลงโทษแบบใหม่ที่กฎหมายบ้านเราเพิ่งนำมาใช้ได้ไม่นานคือ การปรับพินัย ซึ่งมีลักษณะคือปรับเงิน แต่กฎหมายจะไม่นับว่าการปรับพินัยเป็นบทลงโทษทางอาญา (ถือว่าเป็นกฎหมายเฉพาะ)

“วิธีที่ดีที่สุดในการทำนายอนาคตของเรา
ก็คือการสร้างมันขึ้นมาด้วยตัวเราเอง”

- ครูกอล์ฟ -

สนใจติววิชาสังคมศึกษาเพิ่มเติม online.smartmathpro.com

